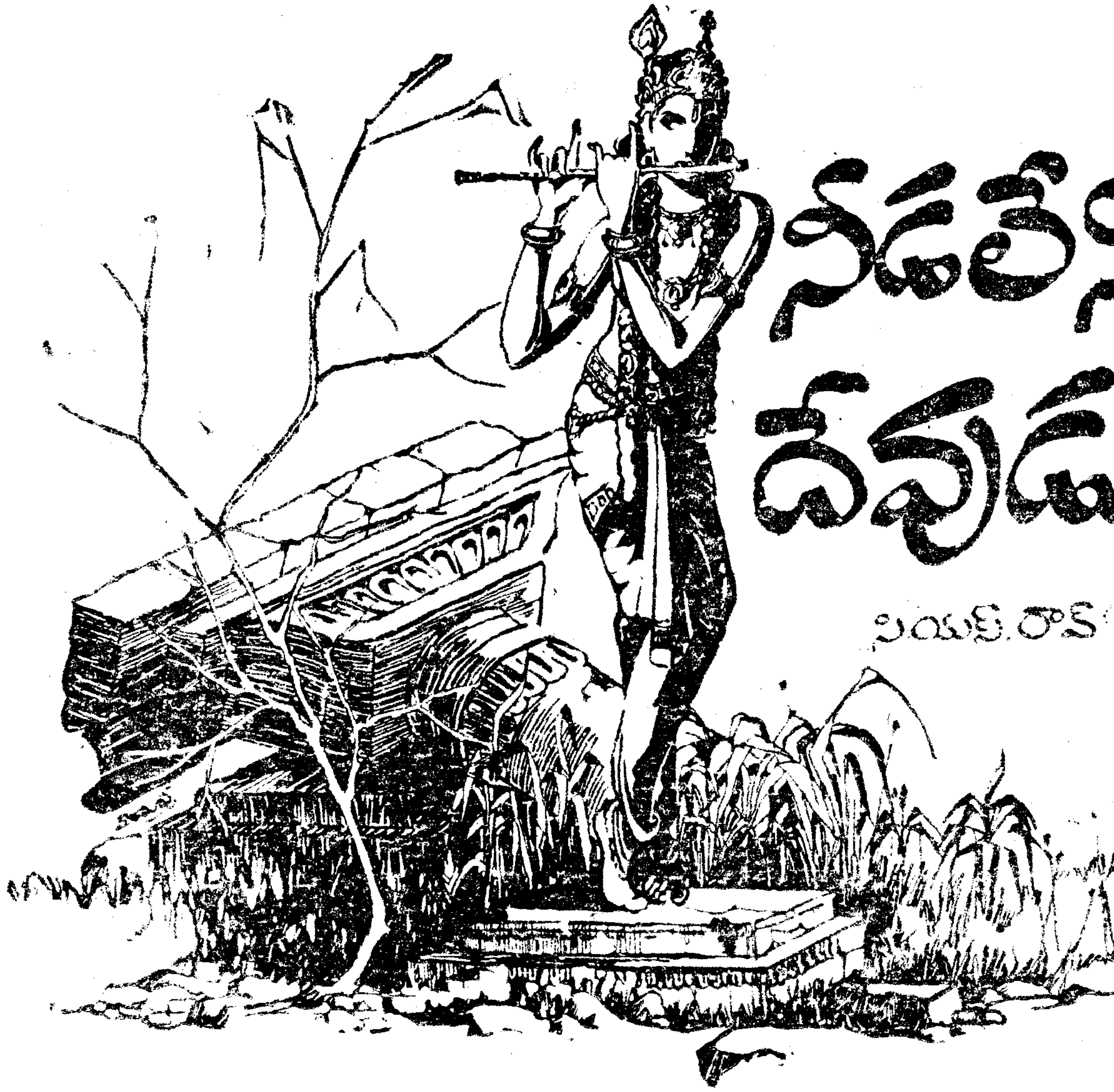

నడలేని దేవుడు

సి.యస్. రావ్

గోపాలరావు పాతికేళ్ల తరువాత తిరిగి తన స్వగ్రామానికి వస్తున్నాడు. రైలుదిగి, బేగ్ భుజాన వేసుకొని నడక ప్రారంభించాడు. ఒక మైలు నడవాలి. పంటకాలువ గట్టునే గోపాలరావు నడుస్తున్నాడు. ఊరి పరిసరాలు చాలా మారిపోయాయి. దారిలో చాలామంది ఎదురౌతున్నారు. ఎవరూ తనని గుర్తుపట్టటం లేదు. నిజానికి ఎదురైనవాళ్ల ఎవరో, తనకీ గుర్తు లేదు.

నీరెండలవేళ. గాలి చల్లగా వీస్తోంది. పక్షులు గూళ్లకి చేరుకుంటున్నాయి. గోపాలరావు ఊరుకి దగ్గరౌతున్నాడు. ఊరు చివర ఉన్న వేణుగోపాలస్వామి ఆలయం అల్లంత దూరాన కనపడుతోంది. ఊళ్లోకి ఎవరు వెళ్లాలన్నా ఆలయం ముందునుంచే వెళ్లాలి. గోపాలరావు ఆలయాన్ని సమీపించాడు. తల ఎత్తి ఆలయ శిఖరాన్ని పరిశీలనగా చూస్తూ, చూపులను క్రిందికి సారించాడు. ఆలయం రంగు మాసింది—నల్లగా వుంది—అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న గడ్డి మొక్కలు, నాచుమొక్కలు పెరిగాయి.

తన తండ్రి విశ్వనాథంగారు కన్ను మూయగానే, గోపాలరావు తనయిరవయ్యోయేటే ఆ ఊరు వదలి వెళ్లిపోయాడు. పువ్వులమ్మిన చోటే కట్టెలమ్మడం యిష్టంలేక, బ్రతుకు తెరువుకోసం అప్పట్లో అలాచేయక తప్పలేదు గోపాలరావుకి. అదృష్టం కలసొచ్చి, బాగుపడి తిరిగి తను పుట్టిన ఊరుకి తిరిగి వస్తున్నాడు. కాలం మారింది. కాలంతోబాటు మనిషి—మనిషి వ్యూహాలు, భావాలు కూడ మారాయి. ఆలయం కూడా చాలా మారిపోయింది. ఇదివరకటి వైభవం, కళ, యిప్పుడు కనపడటం లేదు.

గోపాలరావు ఆలయ ద్వారాన్ని సమీపించగానే, అనుకోకుండా నిలబడిపోయాడు. ఒక్కసారి లోపలికి తొంగి చూసాడు. ఒక్కడుగు ముందుకువేసి ఆలయ ప్రాంగణ ద్వారాన్ని దాటాడు.

'రండి బాబు లోపలికి.' అన్నాడు మండపంలో స్తంభానికి ఆనుకొని కూర్చున్న ఓ వృద్ధుడు.

గోపాలరావు అతన్ని సమీపించాడు — పరిశీలనగా చూశాడు. ఆ వృద్ధుని గడ్డం బాగా పెరిగి, తెల్లగా జనపనారలా వుంది. జుట్టూ, గడ్డం కలిసిపోయాయి.

ముఖం సరిగ్గా ఆ చిట్టడవిలో కనబడ్డం లేదు. అతని కళ్ళు మాత్రం, నూతిలోని నీళ్ళలా ఎక్కడో మెరుస్తున్నాయి. పండుటాకులా ఉన్నాడు మనిషి.

'ఎవరు బాబు మీరు?' అన్నాడా వృద్ధుడు నిశ్శబ్దాన్ని ఛేదిస్తూ. ఆ గొంతులో ఎంతో సౌమ్యత, ప్రశాంతత తొణికిసలాడాయి. సమాధానం చెప్పి వెళ్ళవలసినంత సుముఖంగా వుంది అతని స్వరం.

'నేను విశ్వనాథంగారబ్బాయిని — గోపాలరావుని తాతా' అన్నాడు గోపాలరావు.

'గోపాలం బాబా! — చాలా కాలానికి కనపించావు బాబు. ఇంక నిన్ను చూస్తానో, — చూడకుండానే కన్ను మూస్తానో—అనుకున్నాను.—యిలా దగ్గరకి రా బాబూ' అంటూ గోపాలరావుని దగ్గరకి తీసుకుని, వళ్ళంతా ఎంతో ఆప్యాయంగా నిమిరాడు.

గోపాలరావు మనసు పాతికేళ్ళ వెనక్కి పరుగెత్తింది. తన తండ్రి ఈ ఆలయాన్ని కట్టించారని ప్రజలు చెప్పుకోవటం—దీని నిర్మాణమంతా 'రామబ్రహ్మం' అనే ఒక గొప్ప శిల్పి చేతి మీదుగా జరిగిందని అందరూ అనుకోవడం గోపాలరావుకి జ్ఞాపకమొచ్చాయి. తనకి ఊహ వచ్చేనకూడ, తరచు రామబ్రహ్మం, నాన్నగారితో తిరగడం,—ఆలయం గురించి, వుత్సవాల గురించి మాట్లాడుకోవడం—అంతా ఒకదాని తరువాత ఒకటి జ్ఞాపకమొచ్చాయి గోపాలానికి.

'అయితే యితను రామబ్రహ్మమే అయివుండాలి. సందేహం లేదు. యితను రామబ్రహ్మమే!' అని నిశ్చయించుకున్నాడు. పరిశీలనగా చూశాడు. నవ్వు వచ్చింది.

'నువ్వు రామబ్రహ్మానివే కదూ తాతా?' అన్నాడు గోపాలరావు.

'అవును బాబు. నేను నిన్ను గుర్తు పట్టలేకపోయినా—నువ్వు నన్ను గుర్తు పట్టావు — రా బాబు! స్వామిని చూద్దువుగాని' అని గోపాలరావుని గర్భగుడిలోకి తీసుకువెళ్ళాడు రామబ్రహ్మం. పూజారికి గోపాలరావుని చూపించి 'మన విశ్వనాథం బాబుగారి అబ్బాయి—గోపాలం బాబు' అన్నాడు.

పూజారి అగ్గగ్గలాడుతూ, తీర్థప్రసాదాలిచ్చి, 'మీరు తిరిగి యిన్నాళ్ళకి ఊళ్ళోకి రావడం—స్వామి దర్శనానికి రావడం—నాకు చాలా ఆనందంగా వుంది బాబు. ఆ మహానుభావులు ఈ ఆలయాన్ని కట్టించారు. యిప్పుడు దీని విషయం పట్టించుకొనేవాళ్ళే లేరు బాబు' అంటూ పూజారి ఏదో చెప్పుకుపోతున్నాడు.

'బాబు రేపు వెళ్ళిపోతాడుట. యింకా యింటికైనా వెళ్ళలేదు. చాలాకాలం తరువాత వచ్చాడా—యిల్లు శుభ్రం చేయించుకోవలసి వుంటుంది' అంటూ గోపాలరావుని ముందుకు నడిపించాడు తాత.

'ప్రదక్షిణం చేసుకుని వెళ్ళు బాబు' అని చెప్పి గోపాలరావు భుజాన్ని ఆసరా చేసుకుని తాను కూడ నడిచాడు రామబ్రహ్మం.

ఆలయానికి ఆగ్నేయ మూలకి వచ్చాక 'చూశావా బాబు! ఈ మూల కూలిపోయింది. ఎప్పుడో నాకు పాతికేళ్ళ వయస్సప్పుడు—అంటే—అరవై అయిదేళ్ళ క్రితం కట్టిన గుడి. దీనికీ నాలాగే వయస్సు మళ్ళుతోంది' అంటూ గోపాలరావుకి ఆలయాన్ని చూపించాడు రామబ్రహ్మం.

'త్వరలోనే బాగుచేయిద్దాం తాతా?' అన్నాడు గోపాలరావు. కూలిపోయిన భాగాన్ని పరిశీలనగా చూస్తూ.

'సంతోషం బాబు. పద—నేనూ నీతో వస్తాను. ఒక్కడివీ చాలా యేళ్ళ తరువాత యింటికి వెడుతున్నావు. యేం తంటాలు పడాలో పాపం!' అని ఓ మూలనున్న కర్ర తీసుకున్నాడు రామబ్రహ్మం.

'వద్దులే తాతా! నువ్వు నడవలేవు. కూర్చో! సాయంకాలం నేను మళ్ళీ వస్తాను. వచ్చి యింటికి తీసుకుపోతాను' అని, గోపాలరావు యింటిముఖం పట్టాడు.

పుట్టిన ఊరుమీద మమకారం గోపాలరావుని ఆ ఊరు తీసుకువచ్చింది. గోపాలరావు చాలాకాలం తరువాత, తాను పుట్టి, పెరిగిన యింటిని కళ్ళ ముందు చూడగానే—ఎంతోకాలం ఎడబాటు అనుభవించి, తిరిగి తల్లిని కలుసుకున్న పసివాడిలా అయిపోయాడు. కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. మనసులో ఏదో తీయని అనుభూతి రేగింది. మాటలకందని అనుభూతి అది.

అది పెద్ద పెంకుటిల్లు. తాళం తీస్తూ వుంటే చుట్టుపక్కల వాళ్ళు చేరారు. విశ్వనాథంగారి అబ్బాయి వచ్చాడని ఊరంతా యిట్టే పాకిపోయింది. జనం వస్తున్నారు. విశ్వనాథంగారిమీద అభిమానంకొద్దీ వచ్చేవాళ్ళు కొందరు, ఆయన మీదున్న గౌరవం కొద్దీ వచ్చేవాళ్ళు కొందరు, యిల్లు అమ్ముకుపోవడానికి వచ్చేడేమో తెలుసుకుందామని వచ్చేవాళ్ళు కొందరు—రకరకాల మనుషులు, రకరకాల జనం వచ్చారు. మునసబు, కరణం కూడ వచ్చారు. గోపాలరావుని పలకరించారు.

పాతికేళ్ళ తరువాత తాళం తీయడంతో యిల్లంతా దుమ్ముకొట్టి వుంది. యిద్దరు పనిమనుష్ని పిలిపించి యిల్లంతా శుభ్రం చేయించారు మునసబు కరణాలిద్దరూ దగ్గరుండి. కరణంగారు, గోపాలరావుని భోజనానికి రమ్మని, దగ్గరుండి తీసుకెళ్ళారు.

గోపాలరావు తల వంచుకొని భోజనం చేస్తున్నాడు. కొంతసేపు కరణంగారు, గోపాలరావు అంతగా మాట్లాడుకోలేదు. ఆకలి బాగా తగ్గిన తరువాత, 'యిప్పుడు పట్నంలో నువ్వు చేసే పనేమిటయ్యా?' అన్నాడు కరణంగారు మామూలు ధోరణిలో.

'ముఖ్యంగా చెప్పుకోవలసింది యినుప వ్యాపారమే అనుకోండి. ఈ మధ్యనే ఒక సినిమాహాలు అయిదేళ్ళకు అద్దెకు తీసుకున్నాను.' అన్నాడు గోపాలరావు.

'అయితే నువ్వు యిక్కడ వుండడం కుదరదన్నమాట?'

'ఇక్కడ వుందామనే వచ్చాను. పిల్లలని త్వరలోనే తీసుకురావాలి.'

'మరిక్కడి వ్యాపారం?'

'పెద్దబ్బాయి చూసుకుంటాడు.'

'అంటే కొడుకున్నాడన్న మాట. యింకేం?'

'ఏదో, ఆ వేణుగోపాలస్వామి దయవల్ల' అన్నాడు గోపాలరావు.

ఏదో కరణంగారి వూహకి అడ్డం తిరిగింది. గోపాలరావు ఊరు విడిచిపోతాడేమో, ఆ యిల్లు తను కొనుక్కోవచ్చునని అనుకొన్నాడు. అందుకనే పిల్లని

నీడ లేని దేవుడు

గుమ్మెటు దాటి పోనీయడం మంచిది కాదని, అతన్ని భోజనానికికూడ పిలిచాడు కరణం గారు. ఇంక యిప్పుడతనితో అంత అవసరం యేం కనిపించ లేదు కరణంగారికి. అందుకే 'మరి పిల్లలు వచ్చే దాకా నీ భోజనం సంగతీ...' అని యింకా యేదో చెప్పబోయాడు కరణంగారు.

'ఫరవాలేదండి నేను వండుకుంటాను' అన్నాడు గోపాలరావు.

'ఎందుకయ్యా, నేను వంట మనిషిని పంపుతానులే?' అన్నాడు కరణంగారు మనసులో ఈ అనవసరపు బెడద తప్పిందనుకుంటూ.

గోపాలరావు యింటికి వచ్చి, వళ్ళంతా బడలికగా వుండడంచేత పెందరాళే పడుం వాల్చాడు. 'తాను రాగానే చుట్టుపక్కల జనం అంతా రావడం,—మునసబుగారు, కరణంగారు కూడ రావడం—వాళ్ళంతా దగ్గరుండి యిల్లు శుభ్రం చేయించడం — కరణంగారు స్వయంగా దగ్గరుండి యింటికి భోజనానికి తీసుకెళ్ళడం—యిదంతా గోపాలరావుకి చాలా సంతోషంగా వుంది. నిజానికి తనని వాళ్ళెవరూ అంతగా ఎరుగరు. తాను విశ్వనాథంగారి కొడుకుగానే వాళ్ళకి పరిచయం. అందుకే తనంటే వాళ్ళకంత అభిమానం, ఆదరణం. వాళ్ళంతా ఎంత మంచివాళ్లో' అనుకున్నాడు గోపాలరావు మనుషుల మనసులు అర్థంగాక. 'నీ తరువాత నీ కొడుకొస్తే, యిలా ఆదరిస్తారా వీళ్ళంతా' అంది అతని మనసు.

'నేనేం ఘనకార్యాలు చేశానని? నాన్నగారు వాళ్ళ హృదయాల్లో అంతగా పాతుకోపోయారు గాబట్టి నన్ను వీళ్ళంతా యింతగా ఆదరించారు' అని సమాధానం చెప్పకొని తండ్రిని తలుచుకొని నిద్రపోయాడు గోపాలరావు.

మరునాటి సాయంత్రం గోపాలరావు ఆలయానికి వచ్చాడు. అతని రాక కోసం అప్పటికే, రామబ్రహ్మం వేయికళ్లతో ఎదురు చూస్తున్నాడు. గోపాలరావు రాగానే, ఒక్కక్షణం పరిశీలనగా చూశాడు రామబ్రహ్మం.

'ఏమిటి తాతా? అలా చూస్తున్నావ్'? అన్నాడు గోపాలరావు.

'ఏం లేదు బాబు నిన్ను చూస్తూ వుంటే—విశ్వనాథం బాబుని చూస్తూ వున్నట్టే వుంది?'

'అదంతా నాన్నగారిమీద నీకున్న అభిమానం తాత.'

'నిజమే బాబు. మా తనువులు పోయినా తరగని అభిమానం మాది. నన్ను వదిలి, ఆయన ముందుగా వెళ్ళిపోయాడు. అసమర్థుడ్నైన నాకు— ఈ స్వామిని వప్పగించాడు' అని వేణుగోపాలస్వామిని చూపించాడు రామబ్రహ్మం.

యిద్దరూ మండపంలో కూర్చున్నారు. గోపాలరావు చుట్టూ పరిశీలనగా చూశాడు. ఓ మూలగా తెల్లగన్నేరు చెట్టు విరగబూసింది. కొన్ని పూలు కింద రాలి పడి నక్షత్రాల్లా మెరుస్తున్నాయి. ఈశాన్య మూల గిలకబావి వుంది. స్వామి దర్శనానికి వచ్చినవాళ్ళు అక్కడ కాళ్ళు కడుక్కొని, ఆలయంలోకి వెడతారు. మరో పక్క పెద్ద వృక్షంలా పెరిగిపోయిన మందారమొక్క—వో మూలగా సన్నజాజి పందిరి, నూతి చుట్టూ అరటిచెట్లు,—అక్కడక్కడ నీల గోరింట మొక్కలు, కనకాంబరం మొక్కలు — పక్కగా ఓ దానిమ్మచెట్టు—బాగా ఎత్తుగా పెరిగిన ఆరు కొబ్బరి చెట్లు, ఓ పెద్ద మల్లె పందిర—అంతా ఓ చిన్న వుద్యానవనంలా అనిపించింది గోపాలరావుకి. ఎంతో చూడ ముచ్చటగా వుంది. గాలిలో సువాసనలు తేలుతున్నాయి. అప్పుడప్పుడు స్వామి దర్శనానికి వచ్చిన భక్తులు ఆలయంలో గంటని మోగిస్తున్నారు. ఆ ప్రశాంత, నిశ్శబ్ద వాతావరణం గోపాలరావుకి ఎంతగానో నచ్చింది. ఎవరికైనా ఆ వాతావరణం ఆహ్లాదంగానే వుంటుంది. గోపాలరావు తన్ను తాను మరచిపోయి ఆ అందాన్నంతా చూస్తూ వుండిపోయాడు.

'ఏమిటి బాబు అలా చూస్తున్నావు?' అన్నాడు రామబ్రహ్మం.

'ఈ తోట— ఈ వాతావరణం చూడు తాత! ఎంత అందంగా వుందో యిక్కడ కూర్చుంటే మనిషి అన్ని బాధలూ మరచిపోతాడు' అన్నాడు గోపాలం.

'నిన్న నువ్వు వచ్చేదాకా—యింత అందం ఆ చెట్టుకాలం వుంటుందన్న నమ్మకం నాకు లేదు బాబు?'

'ఇదేమిటి తాత?'

'ఏముంది బాబు! మనిషిలో అహం, ద్వేషం బాగా పెరిగిపోయాయి యీ రోజుల్లో. మంచి చెప్పా, ఆలోచించే శక్తి మనిషిలో నశించిపోయింది బాబు.'

'అసలు ఏమైంది తాత?' అన్నాడు గోపాలరావు, రామబ్రహ్మం మనసును ఎవరో బాగా నొప్పించారని గ్రహించి.

'మొన్న మునసబుగారి ఆవు వచ్చి, పూల మొక్కలు పాడుచేసింది. అప్పుడు గట్టిగా కట్టించండని కబురు చేశాను. ఆ మాటమీద ఆయన నాకో కబురుచేసి.

'అనవసరపు విషయాల్లో జోక్యం కలిగించుకుంటె ఆ పూట నీడ కూడా వుండదు. జాగ్రత్త. ఆలయం నీ సొత్తేం కాదు' అని నన్ను మందలించారు. ఆ

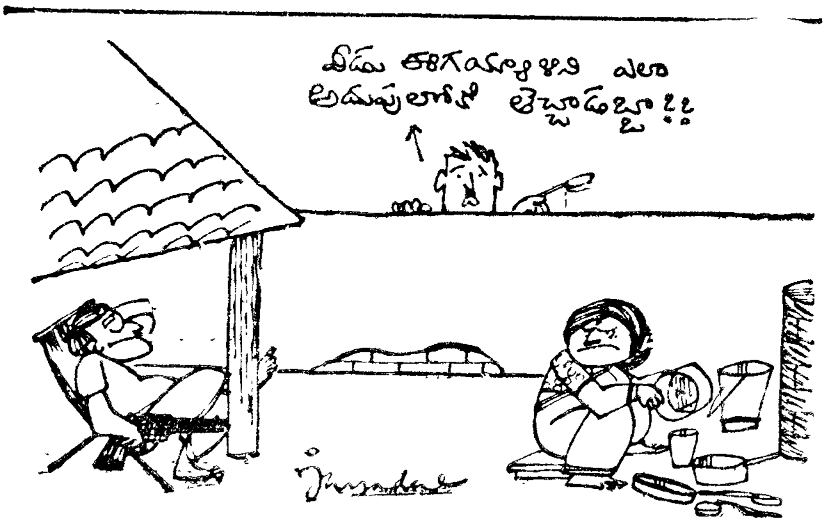

రచయితలకు మనవి

కథలు, వ్యాసాలు

ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని తమ వ్రాతప్రతులని తిప్పిపంపగోరే రచయితలు వ్రాతప్రతులతోబాటే తగుమాత్రం తపాలాబిళ్లలు అతికించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు కూడా పంపాలి. స్టాంపులు మాత్రం పంపరాదు. స్టాంపులు మాత్రం పంపించినట్లయితే వ్రాతప్రతులు తిప్పిపంపబడవు. వ్రాతప్రతులతో గాక విడిగా స్వంత చిరునామా, తగుమాత్రం పోస్టేజికల కవర్లు పంపినా వ్రాతప్రతులు తిప్పిపంపబడవు.

ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని వ్రాతప్రతుల విషయంలో ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుపబడవు.

నవలలు

ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని నవలల వ్రాతప్రతులు మేమే తిప్పి పంపిస్తాము. వ్రాతప్రతులతో స్వంత చిరునామాగల, తగు మాత్రం పోస్టేజి అతికించిన కవర్లు పంప నవసరం లేదు. 100 అరఠావు పేజీల పైయిన ఉన్న వ్రాతప్రతులే నవలలకింద పరిగణింప బడుతాయి.

కార్టూన్‌లు

ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని కార్టూన్‌లు తిప్పి పంపగోరేవారు కార్టూన్లతో స్వంత చిరునామాగల, తగుమాత్రం పోస్టేజి అతికించిన కవర్లు జతపరచి పంపాలి. స్టాంపులు మాత్రం పంపరాదు

షరా: వ్రాతప్రతులనీ, కార్టూన్లనీ వీలయినంత భద్రంగా తిప్పిపంపే ప్రయత్నాలు చేస్తాము కాని, వాటి విషయంలో ఎటువంటి బాధ్యతనీ స్వీకరించలేము. ఈ షరతుని గమనించి రచయితలు తమ రచనలు, కార్టూన్‌లు పంపగలరు.

సంపాదకుడు

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

నీడ లేని దేవుడు

మొక్కల్ని పసిపిల్లలకన్న గారాబంగా పెంచుకున్నాను గాబట్టి బాధ కొద్దీ అలా అన్నాను. లేకపోతే నేననేవాడినే కాదు బాబు' అన్నాడు రామబ్రహ్మం ఎంతో బాధగా.

'నువ్వన్నమాటలో తప్పేముంది తాతా? ఆయనంత కటువుగా మాట్లాడటానికి?'

'తప్పు నాకూ తెలియలేదు బాబు. కాని, అదే రోజున అయిదారుగురు గడుగ్గాయలొచ్చి, మండపంలో పేకాట ప్రారంభించారు. రంగన్న వచ్చి, 'గుళ్లో ఓమూల సారాబట్టీ పెడతాను రాత్రికి' అన్నాడు. ఈ విధంగా మునసుబుగారు నా మీదకోపాన్ని స్వామిమీద తీర్చుకుంటున్నాడు అనుకున్నాను. నేను కన్ను మూసినా—నేను వీళ్ల అత్యాచారాలని సహించలేక ఈ ఆలయాన్ని వదిలిపోయినా ఈ నోరులేని దేవుడు ఏమైపోతాడోనని నా మనసు పరిపరివిధాల పోయింది. నువ్వు నిన్న వచ్చాక ఈవేళ వాళ్లెవరూ ఈ ఛాయలకి రాలేదు బాబు. నా మనసు ఈ వేళ చాలా తేలికగా వుంది బాబు' అన్నాడు రామబ్రహ్మం బరువుగా నిట్టూర్చి.

'నాన్నగారి వెనకాల చేతులు కట్టుకు తిరిగి, ఆ కనుసన్నలలో బ్రతికిన మునసుబు అంతవాడయ్యాడా తాతా??'

'కాలాలు మారిపోయాయి బాబు' అన్నాడు రామబ్రహ్మం నవ్వుతూ.

'అందుకే ఈ ఆలయం పరిస్థితి యిలావుంది తాతా!' అన్నాడు గోపాలరావు.

'అసలు ఈ ఆలయశోభ, వైభవం నీకుకూడ పూర్తిగా తెలీదుబాబు. నీకు వూహ తెలిసేసరికి — నాన్నగారి చేతిలో డబ్బూ తగ్గింది — ఆలయ వైభవమూ తగ్గింది. ఈ ఆలయచరిత్ర అంటే — నాన్నగారి చరిత్రే బాబూ' అని గోపాలరావు ముఖంలోకి చూశాడు రామబ్రహ్మం.

'అలాగా?' అన్నాడు గోపాలరావు.

'ఔను బాబు. నాన్నగారు అప్పట్లో ఈ వూరికి ఓ పిల్ల జమిందారులా వుండేవారు. నా యిరవై అయిదవయేట నాన్నగారితో పరిచయమయ్యింది. నన్నీ వూరు తీసుకొచ్చారు. నా ప్రేరణ మీదనే — ఆయన ఈ ఆలయ నిర్మాణానికి పూనుకున్నారు. నేనొక సాధారణ శిల్పినే అయినా—నా యిష్టంవచ్చిన తీరుగా, నా చేతిమీదుగా ఈ ఆలయ నిర్మాణం జరిగింది. నా మాట ఆయనెన్నడూ కాదనలేదు. ధాన్యం బస్తా రెండు రూపాయలమ్మే రోజుల్లో ఈ ఆలయంకోసం యిరవైవేల రూపాయలు అయ్యింది. నాన్నగారు ఒక్కరూ — వెనకాడకుండా ఖర్చు పెట్టారు. నిర్మాణం పూర్తి కావటానికి మూడేళ్లు పట్టింది. ఆ కొబ్బరిచెట్లు నాన్నగారు స్వయంగా నాటినవే బాబు.

ప్రత్యేకంగా స్వామివారి విగ్రహం చెక్కడానికి ఒక సంవత్సరం పట్టింది. నల్లరాయి తెప్పించి, ఆ నీలమేఘశ్యాముణ్ని, నా చేతులతో మలచాను బాబు. యిటురా! చూడుబాబు. ఆ వేణువుమీద మూడువేళ్లను ఆన్చి,—చిటికినవేలు నిటారుగా వుండేటట్లు చెక్కడానికి—రెండు రోజులు పట్టింది. అవి ఎక్కడ విరిగిపోతుందోనని వూపిరి బిగపట్టి పని చేశాను. ఆ పింఛం చెక్కడానికి ఎంతో సున్నితంగా, జాగ్రత్తగా పనిచెయ్యవలసి వచ్చింది—నా మనసులో ముద్రించుకున్న ఆ స్వామి రూపాన్ని ఈ రాయిమీద మలిచాను. ఆ స్వామిలోని ప్రతి అణువును—నేను తాకి, తడిమి, చుంబించి—చివరకి ఆ రూపాన్ని అలా ప్రతిష్ఠించుకున్నాను బాబు. ఆ పెదవులపై చిరునగవు రావడానికి గంటల తరబడి ఆలోచించి, వివిధ భంగిమలలో స్వామిని చూసి చూసి, చివరికి ఈ రూపాన్ని దిద్దగలిగాను. నాశిల్పచాతుర్యానికి చిహ్నంగా ఈ మోహనాకారుణ్ని చిత్రించుకున్నాను. ఈ అరవై అయిదేళ్లబట్టీ స్వామిని చూస్తూనేవున్నా—నేటికీ నాకు కొత్తగానే కనబడతాడు. ఎన్నిసార్లు చూసినా, ఎంతసేపు చూసినా నాకు తనివి తీరదు బాబు. కన్నుమూసినా, కన్ను తెరచినా, ఆ దివ్య మంగళమూర్తి నా కళ్ల ముందుంటాడు. ఆలయ నిర్మాణం పూర్తయిన పదేళ్లదాకా—స్వామి అనుభవించిన వైభవం యింతా అంతా కాదు. నాన్నగారు, స్వామివిషయంలో డబ్బును మంచినీళ్లలా ఖర్చు పెట్టారు. నిత్య

వంతర్పణాలు—సమారాధనలు—భోగాలు—ప్రసాదాలు—అంతుండేది కాదుబాబు.

యేటా కృష్ణాష్టమికి—గొల్లవేషాలు భామవేషాలు, హరికథలు — భజనలు—మేజువాణీలు—స్వామికి పన్నీటి స్నానాలు, పునుగు, జవ్వాజి ధూమాలు-ఆ భోగానికి అంతులేదు. స్వామి తన ద్వారకలోకూడ అంతభోగం అనుభవించి వుండడు బాబు.

రానురాను నాన్నగారిచేతిలో డబ్బా తగ్గిపోయింది—స్వామి వైభవమూ సన్నగిలి పోయింది,' అన్నాడు రామబ్రహ్మం ఎంతో ఆవేశంతో.

'నువ్వు లేకపోతే ఈ వేణుగోపాలుడెక్కడ? వేణుగోపాలుడు నీలోనే కనబడుతున్నాడు నాకు' అనుకొన్నాడు గోపాలరావు తాతని కన్నార్పకుండా చూస్తూ.

'యిటు రా బాబు' అంటూ గోపాలరావుని ఆలయ ఆగ్నేయ భాగానికి తీసుకెళ్ళి 'యిది త్వరగా బాగు చేయించకపోతే స్వామికి నీడలేకుండా పోతుంది బాబు' అని మళ్ళీ గుర్తుచేశాడు రామబ్రహ్మం.

'త్వరలోనే తప్పకుండా బాగుచేయిద్దాం తాతా' అన్నాడు గోపాలరావు దృఢ నిశ్చయంతో.

ఇంతలో 'అబ్బా' అంటూ రామబ్రహ్మం తన కుడి భుజాన్ని గట్టిగా నొక్కి పట్టుకున్నాడు.

'ఏమైంది తాతా' అన్నాడు గోపాలరావు కంగారుగా. 'ఏమీలేదు బాబు. మేహవాతాన్ని అప్పుడప్పుడు కుడిభుజంలో పోటు వచ్చి వారం రోజులపాటు ఈ చెయ్యి అసలు పని చెయ్యదు బాబు'అన్నాడు రామబ్రహ్మం బాధగా.

'ఆలా మండపంలోకెళ్ళి కూర్చుందాం రా తాతా!' అంటూ రామబ్రహ్మన్ని పట్టుకొని మండపంలోకి తీసుకెళ్ళి కూర్చోపెట్టి, నువ్వు ఒక్కడివీ యిక్కడే ముంటావు? యిల్లంతా కాళీయేగా. యింటికిపోదాం. రా తాతా!' అన్నాడు గోపాలరావు.

'నేను వంటరివాడి నేమిటి బాబు? వేణుగోపాలుడు లేడూ — నాకు తోడుగా. ఆ స్వామిని విడిచి ఒక్క క్షణం వుండలేను బాబు.'

'ఇక్కడ భోజనం—అదీ'

'యిన్నాళ్ళు ఆ స్వామి ప్రసాదం తినే

ఋతుక్రమం ఆలస్యమైతే?

విచారపడవద్దు ప్రఖ్యాతిగాంచిన "దేవిపిల్సు" వాడండి

పూర్తికోర్సుప్యాకట్టు 28 మాత్రలువెల రు 11/-
సగంకోర్సు ప్యాకెట్టు 14 మాత్రలువెల రు 6/50
తపాల ఖర్చు అదనము
ప్రతి చోటదొరకును

దేవి పిల్సు ముఖ్యంగా ఆలస్యమైన, క్రమముగాకాక పోయిన, బాధతోకూడిన, లేక ఆగిపోయినబహిష్టుకుదేవిపిల్సు బాగుగ గుణమిచ్చును

1 అన్ని సందర్భములలోను శీఘ్రముగాను, అమోఘముగాను పనిచేయును
2 ఏస్థితిలోను ఆరోగ్యమునకు ఎట్టిహాని కలిగించదు

MFRS: SEENU & CO., MADRAS-21

స్టాకిస్టులు : పిటీ ఫార్మా డిస్ట్రిబ్యూటర్సు, రామగోపాల్ వీధి, విజయవాడ-1.

Advt. Pe rmitted under G.O. MS. No. 1121

కొత్త చిట్టీలు

20000 నెలకి రూ 400 50 నెలలు
10000 నెలకి రూ 200 50 నెలలు
5000 నెలకి రూ 100 50 నెలలు
2500 నెలకి రూ 50 50 నెలలు
2500 నెలకి రూ 100 25 నెలలు
1250 నెలకి రూ 50 25 నెలలు
1500 నెలకి రూ 30 50 నెలలు
750 నెలకి రూ 30 25 నెలలు
1000 నెలకి రూ 20 50 నెలలు
500 నెలకి రూ 20 25 నెలలు

మార్గదర్శి
చిట్ ఫండ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు : అబిడ్ సెంటర్, హైదరాబాదు-1 ఫోన్ : 46225
బ్రాంచి : బిసెంట్ రోడ్డు, విజయవాడ-2 ఫోన్ : 7797

బ్రతికాను-ఆయననీడనే విశ్రమించాను—ఇదే నా యిల్లు బాబు — యిదే నా సర్వస్వం. యిది వదిలి ఎక్కడికీ రాలేను బాబు. పొద్దుపోయింది. నువ్వు వెళ్లిరా' అన్నాడు రామబ్రహ్మం.

రామబ్రహ్మన్ని పడుకోబెట్టి, కంబళీ కప్పి యింటికి వచ్చాడు గోపాలరావు.

రోజు రోజుకీ రామబ్రహ్మం వ్యాధి ముదురుతూ వచ్చింది. లేవలేక పోతున్నాడు. తిండికూడ తినడం మానేశాడు. డాక్టరు మందులు యిస్తూనే వున్నాడు. కాని రోగం మళ్లుముఖం పట్టలేదు. గోపాలరావు తరచూ రామబ్రహ్మం దగ్గరే వుంటున్నాడు. మునసుబు, కరణం, ప్రెసిడెంటు—పెద్దలు ఆలయం దగ్గరకి రోజూ వస్తున్నారు. అది రామబ్రహ్మం మీది భక్తి కాదు. గోపాలరావు దగ్గరున్న తీపిని చూసి చేరిన చీమ లవన్నీ.

ఆ నాటి సాయంత్రం— ఆకాశమంతా కారుమబ్బులతో నిండి పోయింది. పెద్దగా ఉరుములు—మెరుపులు — గాలికి చెట్లు వూగిపోతూ విషాదగీతాలు పాడుతున్నాయి. రామబ్రహ్మం పరిస్థితి ఏమి బాగోలేదు. డాక్టరు లాభం లేదన్నాడు. యింక గంటల్లో వుందన్నాడు.

'ఒక శిల్పి—ఒక గొప్ప కళా తపస్వి. ఓ తపస్వి—తన సర్వస్వాన్ని వదిలివెళ్లిపోతున్నాడు' అనుకున్నాడు గోపాలరావు.

నీడ లేని దేవుడు

ఆలయంలోని దీపం రెప రెప లాడుతోంది గాలికి. కూలిపోయిన భాగంనుంచి వాన దేవుడు వేణుగోపాలుడికి అభిషేకం చేస్తున్నాడు. రామబ్రహ్మం వణుకుతున్నాడు. అతని తల కూడ వణుకుతోంది. తల దగ్గర గోపాలరావు కూర్చున్నాడు.

పెద్దలంతా చేరారు రకరకాల పెద్దలు—కానీయేనా లాభంలేనిదే ఏ విషయంలోనూ కాలుపెట్టని కరణంగారు—'తన్నెదిరించి ఈ వూళ్లో బ్రతికడం ఎవడితరం?' అన్న అహంతో ఊగిపోయే మునసుబు—యింక మండపంలో స్వేచ్ఛగా పేకాడుకో వచ్చను కుంటూన్న జులాయి మేళం—ఏదో మూల సారాబట్టీ హాయిగా పెట్టుకో వచ్చునుకునే రంగన్న—'శిల్పి రామబ్రహ్మం అంత్యక్రియలకి నే నధ్యక్షత వహించానని— పేపర్లో వేయించుకో వచ్చ'న్న ఆశతో ప్రెసిడెంటు—యింకా జనం—రక రకాల జనం— వింత చూసే జనం—అంతా వచ్చారు—అక్కడ అందరూ పెద్దలే.

గాలి విపరీతమయింది. గుళ్లో దీపం నిలవలేక పోతోంది. వేణుగోపాలస్వామి చీకటి వెలుగుల మధ్య దోబూచులాడుతున్నాడు.

మునసుబుని కరణం పక్కకి పిలిచాడు.

'యిక లాభంలేదు మునసుబు' అన్నాడు కరణంగారు.

'మరేం చేద్దాం?' అన్నాడు మునసుబు.

'గుడి మైలపడి పోకుండా కాపాడుకోవడం మంచిది' అన్నాడు కరణం.

'సరే అయితే. యిక ఆలశ్యమెందుకు' అని గోపాలరావు దగ్గరకెళ్లి 'యింక లాభం లేదండి గోపాలరావుగారు గుడి మైలపడి పోకుండా మండపంలోంచి బయట పెట్టడం మంచిది.'

'వానలో పెడదామా?' అన్నాడు గోపాలరావు అయిష్టంగా.

'దానిదేముంది ? పోయేవాడికి ఎండా, వాన ఏముందయ్యా' అన్నాడు కరణం.

రామబ్రహ్మం చెవిని ఈమాట సూచాయగా పడ్డాయి. కాళ్లు ఒకళ్లు, చేతులొకళ్లు పట్టుకుని పైకెత్తారు.

రామబ్రహ్మం మనసు మూలిగింది, 'స్వామి! నా చేతులతో నిన్ను సృజించి వులితో చుంబించి, నీలోని ప్రతి అణువును తాకి నిన్ను చిత్రించుకున్నాను. గుడికట్టి నీకు నీడనిచ్చాను. చివరికి నాకు నీడలేకుండా చేస్తున్నావా— పోనీలే స్వామి. నావల్ల నీవు మైలపడకు' అనుకున్నాడు మనసులో.

రామబ్రహ్మన్ని వానలో పెట్టారు — ఎవరు ?

ఆలయాన్ని కట్టించినవాళ్లు కారు. వాళ్ల వారసులు కారు.

కట్టినవాళ్లు కారు — పెద్దలు — గ్రామపెద్దలు—దేవుడిపెద్దలు.

ఆకాశం కెవ్వున అరచింది — పెద్ద మెరుపు మెరిసింది.

కొబ్బరిచెట్టు ఫెళఫెళ విరిగి ఆలయం మీద పడింది.

'నీకులేని నీడ నాకూ వద్దన్నాడు' వేణుగోపాలుడు.

గుడి కూలిపోయింది.

దేవుడు తడుస్తున్నాడు.

దీపం ఆరిపోయింది. ●